

«Misjon er å dele vårt håp med andre»

Utdrag av Oslo-gruppens studiedokument «Komme ditt rike»¹

Innledning:

Melbourne-møtets tema «Your Kingdom Come» er uten tvil sentralt i misjonssammenheng. Men det har til nå ikke blitt tatt opp til grundigere behandling på noen av KV's store misjonsmøter. Der- som vi leser igjennom tidligere dokumenter, vil vi bare unntaksvis støte på begrepet «Guds rike». Sett på denne bakgrunn registrerer vi med stor glede at CWME har valgt nettopp denne formuleringen som hovedtema for Melbourne-møtet. Likesom begrepet «Guds ri- ke» er et nøkkelord i Jesu forkynnelse, må budskapet om Riket idag utgjøre kjernen i kirkens misjonsforkynnelse. Vi håper derfor at stu- diearbeidet før og samtalen under Melbourne-møtet vil kunne bi- dra til å aktualisere det gamle budskapet om Guds rike på en måte som både er i samsvar med Skriftvitnesbyrdet og forståelig for da- gens mennesker.

Temaet «Your Kingdom Come» åpner for refleksjon på flere punkter. For det første kaller det oss til *ny besinnelse på kirkens oppdrag*; nemlig å konfrontere alle mennesker med budskapet om Guds rike, å tilby dem delaktighet i Riket gjennom Ordets forkyn- nelse og sakramentenes bruk og å videreformidle Guds kjærlighet til hele skaperverket i diakoni og tjeneste, mens vi venter på at Ri- ket skal komme i kraft.

Temaet «Your Kingdom Come» kaller oss imidlertid også til selv- ransakelse i lys av evangeliets om Guds rike og følgelig til *ny besin- nelse på kirkens identitet* i en verden preget av utbytting, urettfer- dighet og voldsbruk. Nettopp i denne motsetningsfylte og ubarm- hjertige verden skal kirken være et tegn på Guds rike, en manifesta- sjon av et nytt fellesskap i Kristus. Slik sett peker Melbourne- møtets tema på mange måter bakover mot verdensmisjonsmøtet i

Tambaram 1938, hvor man talte om kirken som «a testifying Church which points to the Kingdom» og mot Faith and Orders Bangalore-møte i 1978 hvor man beskrev kirken som «a foretaste» på Guds rike.

Ettersom temaet «Your Kingdom Come» er hentet fra hele kirkenes bønn, Fadervår, vil vi også få peke på at det har en vesentlig *økumenisk dimensjon*. I løpet av Melbourne-møtet vil representanter fra verdens kirker be sammen om Gudsrikets komme. Det er imidlertid vårt håp at dette møtet også vil bidra til dyktiggjøring og inspirasjon i kirkens felles misjonsoppdrag samt til en bedre samordning av den universelle kirkes ressurser i dens arbeid for å formidle budskapet om Guds rike til alle mennesker i hele verden. Da vil også Melbourne-møtet kunne bli et tegn på Gudsriket og en manifestasjon av det nye felleskap i Kristus; «for at verden skal tro . . .»

I. Gudsrikebegrepet i Jesu forkynnelse

a. *Gudsrikebegrepet sentralt i Jesu forkynnelse*

Ifølge synoptikerne er Guds rike — eller himmelriket — *det sentrale frelsesbegrep i Jesu forkynnelse*. En kritisk undersøkelse av det synoptiske materialet viser klart at denne oppfatningen tilsvarende den historiske virkelighet — i den utstrekning denne er tilgjengelig eksegetisk. At Guds rike har stått i sentrum for Jesu forkynnelse, er således godt bevitnet.

c. *Guds rike som soteriologisk begrep i Jesu forkynnelse*

Jesu forkynnelse om Guds rike er *eskatologisk* bestemt. Riket står ikke som betegnelse for en blott og bar utøvelse av herreveldet fra Guds side, Guds rike betegner verdens fullendelse, den endelige frelestilstand. Det får sin definitive begynnelse ved dommen over verden. (Jfr. Matt 7:21ff;22:1-14;25:1-13; Luk. 13:23-30).

Det at Guds rike er eskatologisk av karakter, at det hører framtiden til, betyr ikke at det er en statisk størrelse som mennesket først skal konfronteres med i en uviss framtid. Det griper etter menneskene allerede nå. *Guds rike har nemlig kommet så nær at en alle-*

¹ Gruppen har bestått av professor Åge Holter, professor Edvin Larsson, forskningsstipendiat Tormod Engelsen, generalsekretær Carl Traaen og teologisk konsulent Ola Tjørhom. Fakultetslektor Hans Kvalbein har bistått gruppen når det gjelder utformingen av dokumentets hoveddel III, Guds rike og de fattige. Dokumentet er offentliggjort in extenso i CWME. Your Kingdom Come, Preparatory Document No. 5.

rede nå kan fornemme dets virkninger. Det avslører sin kraft, sin dynamis, i Jesu person. I ord og gjerning formidler han det kommende Gudsrikets herlighet.

d. *Budskapet om Riket er primært et positivt frelsesbudskap*

Jesu forkynnelse om Guds rike er primært et positivt frelsesbudskap. Dette fremgår blant annet av at den i Matt. og Luk. betegnes som *evangeliet om Guds rike*. (Jfr. Matt. 4:23;9:35; Luk. 4:38;8:1). Denne proklamasjonen av Guds rike er imidlertid *forbundet med tanken på dommen*.

Det positive er imidlertid det dominerende i forkynnelsen om Guds rike. I første rekke dreier det seg om et *tilbud om nåde*. *Uten forbehold og reservasjoner tilbys Riket til alle som er villige til å omvende seg og gjøre bot* - også til slike som på en eller annen måte faller utenfor. Jesus vender seg til de fattige og til de syke. Han vender seg til dem som ikke holder mål moralsk eller religiøst. At prekenen om dom i disse tilfeller trer sterkt tilbake, betyr ikke at omvendelsen her er overflødig. Men disse menneskene står i en så vanskelig sosial og religiøs situasjon at de vil ha lettere for å innse og akseptere sin totale avhengighet av Gud. Derfor vil de ofte ha lettere for å ta imot budskapet om Riket.

e. *Budskapet om Riket rettes også til hedningene*

Den ytterste konsekvens av det grenseløse i Jesu forkynnelse av Guds rike er at den også inkluderer hedningene. Eksegetisk sett er det uenighet på dette punkt. De direkte misjonsbefalinger i NT Kommer ikke fra den jordiske Jesus, men fra den oppstandne Kristus. Imidlertid finnes det elementer i hans undervisning om Guds rike som viser like klart som noen misjonsbefaling at *budskapet om Riket er universelt*, at det allerede for den jordiske Jesus også omfatter hedningene. I Matt. 8:11; pr. Luk. 13:28f tales det om hvordan mennesker skal komme fra øst og vest og sitte til bords sammen med Israels fedre i Guds rike, mens «Rikets barn» skal bli kastet ut i mørket utenfor, (fordi de ikke vil gjøre bot). De som her kommer allestedsfra for å få del i Guds rike, er hedningene. Det viser en analyse av de aktuelle tekstene. Jesu forkynnelse av Guds rike sprenger altså den partikularistiske jødiske rammen. (Det at Jesus under sitt jordeliv begrenser sin og disiplenes aktivitet til Israel, jfr. Matt. 15:24;10:6, er en annen sak).

f. Jesu forkynnelse av Riket som angrep på Satans velde

Jesu forkynnelse av Guds rike ble ledsaget av hans gjerninger. Gledsbudskapet til tollere og til syndere ble konkretisert i hans bordfellesskap med dem. På denne tid hadde bordfellesskapet den største betydning i jødisk miljø. Det var ensbetydende med livsfellesskap. Når Jesus spiser sammen med skjøger, tollere og andre syndere, er dette et håndfast tegn på at han garanterer dem forlatelse og fullstendig rehabilitering.

Jesu forkynnelse om Guds rike innebar også et angrep på Satan og hans velde. Hver omvendelse var et nederlag for ondskapens krefter. Guds rikets seierskraft trer enda tydeligere fram i *Jesu undergjerninger*. Da Jesus helbredet de besatte (Mark. 2:12 par), de stumme (Mark. 7:32 par) de blinde (Mark. 8:22f) og andre syke, var dette et ledd i og et tegn på den seierrike kamp som Guds rike fører mot Satan og hans velde. De viser oss samtidig en antydning av tilstanden ved Gudsrikets fullendelse slik det endelig skal åpnebarest når Riket kommer i kraft.

g. Kirken — et tegn på Guds rike

De mennesker som er blitt vunnet for Guds rike gjennom Jesu forkynnelse og virksomhet, utgjør *et nytt fellesskap*, et nytt Gudsfolk. De er den siste tids hellige forsamling. Det at *Jesus har villet grunnlegge en kirke, en ekklesia*, i denne mening, kan en ikke komme fra, til tross for skepsis fra forskningens side. Jesus har riktignok ikke gitt noen klar ekklesiologisk undervisning. Men han har talt om det nye fellesskap i *bilder*. Således betegner han sin forsamling som en hjord (Luk. 12.:32, jfr. Mark 14:37; Matt 26:31ff), som Guds åker (Matt. 13:24;jfr. 15:13), som Guds bygning (Matt. 16:18, jfr. Hagg 2:6ff), som et nytt forbund (Mark. 14:24 par.) I dette nye fellesskap er det *den selvutslettende kjærlighet som er livsloven* og som skal beherske alt annet. (Noe som på ingen måte innebærer at andre bud blir overflødige.) Jesu undervisning og eksempel er modellen for hans menighets livsførsel. Målet for all handling er medmennesket og dets behov.

Det nye fellesskap som dannes gjennom Jesu forkynnelse om Guds rike er urcellen til *den kirke som trer fram som en misjonerende kirke etter påskens og pinsens hendelser. I dette fellesskap forkynnes Ordet og forvaltes sakramentene til frelse for det nye Gudsfolk. Sett på denne bakgrunn er det legitimt å tale om kirken som et*

tegn og «a foretaste» på Guds rike, til tross for at kirkens liv til tider har vært preget av helt åpenbare mangler.

Dette nye Guds folk fortsetter forkynnelsen om Guds rike på grunnlag av apostlenes Kristus-vitnesbyrd. Selv om det anvendes en annen terminologi og et annet begrepsapparat enn i Jesu forkynnelser, er hensikten med urkirkens Kristus-preken også å gjøre mennesker delaktige i Guds evige frelse. Den disippelskare som Jesus samlet under sitt jordeliv, blir gjennom fullendelsen av hans gjerning, gjennom døden og oppstandelsen, forvandlet til hans kirke. Den utgjør således den første frukten av hans gjerning. Og dens oppgaver er å forkynne Kristi verk slik at dets følger kan komme verden tilgode. Allerede fra første stund er altså misjonstanken inkludert i forestillingen om kirken. *Misjonstanken er ifølge NT forankret i kirkens vesen.*

II: Guds rike og misjon

(Jfr. Tormod Engelsvikens artikkel i dette nummer av NOTM som gjengir hovedpunktene i dette avsnittet.)

e. *Kirkens oppgave*

I dag blir adgangen til Guds rike formidlet ved kirkens forkynnelser av evangeliet om Jesus Kristus og dens forvaltning av sakramentene. Riket skal gis til kirken, det nye Guds rolk. (Matt 21:43). En får del i Riket ved å innlemmes i det ved tro og dåp. Evangelisering og misjon sikter derfor på å *innlemme alle mennesker i kirken hvor frelsens gaver er tilstede*, fordi Guds rike gis til det folk som utgjør kirken. Men den som innlemmes i kirken og mottar Guds rike, blir samtidig *kalt til å formidle Guds rike til andre*; Guds hellige folk er satt til å forkynne Guds storverk (1. Pet. 2:9).

Den største utfordring for den kristne kirke i dag er Jesu ord i Matt. 24:14: «Og evangeliet om Riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme». Enden på den nåværende onde verden, som er forutsetningen for at Guds rike skal komme i kraft, er følgelig avhengig av forkynnelsen av Riket. *Misjonen er selve målet for og meningen med verdens historie.* Guds frelsesplan inkluderer alle folkeslag. Alle mennesker kalles til hans Rike. Inntil denne plan er fullført slik Gud vil, står den kristne kirke i historiens største gjerning. Den forvalter det budskap og den kraft som er det eneste håp for verden. Om kirken er en sann kirke

og kirkens misjon en sann misjon, avhenger av om den forkynner budskapet om Guds rike med *bibelsk realisme*, sentrert i Jesus Kristus, Guds enbårne Sønn og verdens eneste frelser, med sikte på at alle mennesker skal vende om til Gud, tro på Jesus Kristus og bli døpt inn i den kristne kirke, det Guds folk som har mottatt løftet om Guds rike.

Vi har ovenfor sett at Guds rike, både som framtidig og som nåværende realitet, først og fremst er *summen av frelsesgodene*, altså en soteriologisk størrelse som sprenger alle immanente rammer. Dette faktum sier noe om hva som bør være sentrum i kirkens forkynnelse av Riket. Det forhindrer imidlertid ikke at Guds rike i annen rekke også innebærer *en etisk forpliktelse* og kraften til å leve opp til denne forpliktelsen. I Paulus' brev brukes begrepet Guds rike oftest som motivasjon for et hellig liv. Og det avgjørende etiske kjennetegn ved disiplene er *kjærligheten*, som også skal omfatte uvenner og fiender og som setter nestens interesser foran ens egne. (Matt. 5:44; 7:12). Denne nestekjærligheten er en gave fra Den Hellege Ånd (Rom. 5:5) og må få utløp i praktisk tjeneste.

Den er motivasjon og drivkraft i den tjeneste overfor verden Guds rikes barn er kalt til. *Denne tjenesten som retter seg mot all nød av åndelig, sosial og politisk art er ikke et middel til å fremme Riket, men et resultat av at Riket kommer.*

III. Guds rike og de fattige

a.1. *De «fattige» i GT*

I GT finner vi en rekke tekster som *taler om de fattige som en nødlidende gruppe i Israel, og som oppfordrer til hjelp til de fattige og vern av deres rettigheter*. De fattige (ani, æbjon, dal) nevnes da sammen med og konkretiseres som enker, farløse, fremmede. Om-sorgen for de svake er et hovedmotiv i GT og begrunnes med at også de fattige er skapt av Gud, også de tilhører Guds folk, ja, hele Israel var en gang fattig og undertrykt i Egypt. Å unndra dem hjelp og rettsvern er et fundamentalt brudd på Guds vilje. *Gud vil derfor selv høre de fattiges nødrop* og våke over at de får sin rett. Denne tanken går igjen både i lovgivning, profettekster og i visdomstekster.

Vi finner imidlertid også en *overført bruk av ord for «fattige» i GT*. I Salmenes bok framstiller *den bedende* seg ofte som «fattig og

elendig» (aní weæbjon) når han ber om Guds hjelp. Ikke i noen av disse salmene fremstilles den bedendes nød som materiell fattigdom i vår forstand av ordet «fattig». Den nød som skildres, er enten sykdom, forfølgelse fra fiender eller syndeskyld overfor Gud. Ord for fattig brukes her i overført betydning om menneskets situasjon overfor Gud. Også *rike israelitter* kunne be klagesalmene med deres «fattig-terminologi» når de ble syke eller var forfulgt. Slik kan også ordene brukes om Israel som folk. Når det i tekster som Jes. 61:1;41:17 Ps. 149:4 tales om Guds hjelp og frelse til «fattige», tenkes det ikke på nødlidende grupper i folket, men på *folket som helhet*.

Ordet «fattig» kan altså brukes både om den enkelte israelitt og om folket som helhet og referere til deres forhold til Gud, forholdsvis uavhengig av deres materielle status. Ingen av disse tekstene må tolkes i retning av at GT betrakter de fattige — som sosial gruppe — som spesielt åpne for Gud eller som fortrinnsberettiget til hans frelse. *Fattigdom i materiell forstand betraktes i GT bare som nødstilstand.* De fattige blir aldri idealisert religiøst sett, men de skal *hjelpes ut av sin nød*, for også de er skapt av Gud og tilhører hans folk.

a.2. *De «fattige» i NT*

I NT brukes det greske ord for fattig, *ptóchos*, forholdsvis sjelden. Men på noen av de stedene det anvendes, har det stor vekt. I noen tekster er ordet brukt om *mottakere av almisser*, jfr. Mark. 10:21ff; Luk. 19:8; Mark. 14:5,7ff. I disse tekstene er det imidlertid primært almissegiverens handling og holdning som står i sentrum for oppmerksomheten, ikke de fattige selv. Også i Mark. 12:42ff og Luk. 16:20-22 betegner ordet *mennesker som lever på eksistensminimum* og er avhengige av understøttelse. Ordet brukes altså i *økonomisk og sosial betydning*.

De viktigste tekster er imidlertid de tekster hvor ordet brukes om *dem som hører frelsesbudskapet eller mottar Guds rike*. Det dreier seg her om saligprisningene i Matt. 5:3 og Luk. 6:2, svaret til Johannes Døperen i Luk. 7:22 og Matt. 11:5f, Jesu programtale i Nasaret i Luk. 4:18 og liknelsen om det store gjestebud i Luk. 14:21, jfr. også v. 13. Tales det her om materielt fattige eller brukes ordet i overført betydning i analogi med salmelitteraturens bønnespråk? Kan vi med utgangspunkt i disse tekstene si at de sosialt fattige har fortrinnsrett til Guds rike?

Det er tydelig at hverken Matt. eller Luk. tekstene til *saligprisningene* kan tas til inntekt for sistnevnte syn i sin nåværende form og kontekst. Hos Matt. er det «*de fattige i ånden*» som tilsies Riket, og hos Luk. er det tydelig at den direkte tiltaleformen i saligprisningene *henviser til disiplene* som den gruppe som omtales og tiltales. Vi må altså slå fast at Bibelen ikke inneholder noen generell saligprisning av alle sosialt og materielt sett fattige mennesker. Saligprisningene hos Matt. og Luk. gjelder henholdsvis de som er «*fattige i seg selv*», *fattige overfor Gud*, uten at det sies noe konkret om deres sosiale status, og *de fattige disipler*, de som hadde forlatt alt for å følge Jesus.

Men kan det tenkes at Jesus selv har prist alle de materielt sett fattige salige og at Matt. og Luk. følgelig er *sekundære avvik fra salig-prisningenes opprinnelige form*? Flere forskere hevder dette. Det er imidlertid lite sannsynlig. For det første er det tydelig at saligprisningene har tilknytning til Jes. 61:1. I denne teksten — og de jødiske fortolkninger av den — står de «*fattige*» om Israels folk som helhet, ikke om de sosialt sett nødlidende grupper. Språkbruken knytter til den overførte bruk av fattig-begrepet i GT's klagesalmer. For det andre finner vi ingen holdepunkter i Jesu liv forøvrig for at de sosialt fattige skulle ha fortrinnsrett eller eventuelt enerett til Guds rike. Jesus vendte seg til *hele Israel, også til de velstående*, men i praksis i første rekke til «*tollere og syndere*», til de «*umyndige*», til de «*fortapte får av Israels hus*», jfr. Matt. 10:6; Luk. 19:10. At de relativt velstående tollerne her nevnes i fremste linje, viser at disse begrepene *ikke betegner økonomiske og sosiale skillelinjer i folket*.

I *svaret til Johannes Doperen* i Matt. 11:5f og Luk. 7:22 stilles evangelieforkynnelsen for «*fattige*» på linje med Jesu velgjerninger overfor blinde, lamme, spedalske, døve og døde. Ut fra kontekstens tale om konkret sykdom kunne det ligge nær å oppfatte de «*fattige*» her som en sosial gruppe. Men det er tydelig at dette siste leddet i perikopen hvor de «*fattige*» omtales bryter rekken i forhold til de øvrige ledd hvor syke mennesker fokuseres. Det tales ikke om at de fattige blir rike, men om at *de får høre evangeliet*. De GT-lige bakgrunnstekster Jes. 29:19;35:5f og 61:1f tyder på at ordet også her må tas i mer overført betydning, at det går på Israel som helhet, ikke utelukkende på sosialt fattige som avgrensede grupper. *Intet i evangelienes bilde av Jesus tyder på at hans forkynnelse var reservert for eller spesielt adressert til materielt fattige mennesker. Det*

avgjørende i Jesu omtale av disse gruppene er ikke at Guds rike er reservert spesielt for dem, men at de i lys av nestekjærlighetsbudet skal omfattes med en særlig og helt konkret form for omsorg.

På tilsvarende måte må også Luk. 4:18 tolkes. Og i liknelsen i Luk. 4:15ff er det tydelig at de «fattige», vanføre, blinde og lamme svarer til de «tollere og syndere» som Jesus oppsøkte og ga fellesskap med seg og tilsagn om Guds rike. Poenget i liknelsen er forøvrig at innbydelsen til *Guds rike skal ut til alle mennesker* og det er først og fremst *de religiøse grenser mellom from/synder og jøde/hedning som skal overvinnnes.*

På denne bakgrunn må vi *konkludere* med at når en vil tale bibelsk om «Guds rike og de fattige» må en enten holde seg til den bibelske ordbruk i slike vendinger og bruke begrepet «fattig» i en mer *overført betydning om menneskenes stilling overfor Gud* — eller en må betone at de sosialt fattige på like linje med alle andre mennesker innbys til Guds rike. For kirken må det imidlertid alltid være et hovedanliggende at *materielt og sosialt sett fattige mennesker ikke diskrimineres eller undertrykkes, men at de får sin rett og sitt likeverd i kirke og samfunn, jfr. Jak. 2:1-9.* De har samme rett til å høre evangeliet og til å få tilhøre Guds kirke som alle andre samfunnsgrupper.

b. Advarsler mot rikdommen

I Jesu forkynnelse finner vi *sterke advarsler mot rikdommen.* Den forfører menneskene fordi den tar Guds plass og blir en *avgud*, Matt. 6:24. Dermed leder den til brudd på det første store bud: Du skal elske Herren din Gud av hele ditt hjerte. Rikdommen forfører også på den måte at den får menneskene til å *lukke øynene for medmenneskers behov og nød.* Dermed fører den til brudd på det annet store bud: Du skal elske din neste som deg selv.

Jesu fortelling om den rike mann og Lasarus i Luk. 16:19-31 gir en illustrasjon til hans advarsel mot rikdommen som har spesiell relevans for vår tid. *Kirken trenger å fornye sitt botsrop overfor alle rike mennesker og til og med de rike land som idag forblindes av sin materielle velstandskultus. Guds ord stiller mennesker på valg; om de vil dyrke Gud eller Mammon.*

Det er ingen evangelietekster som utelukker de materielt rike fra Gudsriket en bloc. Nettopp Lukas, som i sin versjon av evangeliet har de skarpeste advarsler mot rikdommens forførelse, forteller i Acta om *velhavende mennesker som sluttet seg til menigheten.*

Men han understreker at *deres forhold til rikdommen ble forandret i møtet med evangeliet*. Sakkeus gjorde opp for tidligere urett og delte sin eiendom med de fattige, Luk. 19:1-10, og i urmenigheten stilte de eiendommen sin til disposisjon for fellesskapet, slik at «ingen led nød», Acta 2:42ff; 4:32ff. Kirken har en særlig oppgave i å fornye denne holdning og denne praksis blant kirkesamfunn og nasjoner i de rike deler av verden.

c. Omsorg for de fattige

Omsorgen for de fattige begrunnes i Jesu forkynnelse ikke i Guds rike, men i *budet om nestekjærlighet*, jfr. Luk. 10:25-37. Arbeidet for å hjelpe nødlidende og å skaffe fattige mennesker menneskeverdige og rettferdige levekår er ikke identisk med å bringe dem Guds rike. Det beror på Guds universelle *skapervilje* og er derfor en oppgave hvor kristne kan arbeide sammen med alle mennesker av god vilje, uavhengig av religiøse og ideologiske synspunkter.

Guds rike kommer ikke til oss gjennom arbeid for å bedre menneskers levekår, men bare gjennom forkynnelsen av evangeliet og forvaltningen av sakramentene. I dette kan kirkene derfor bare samarbeide med dem som deler deres tro og vil forkynne det sanne, bibelske evangelium.

Likevel er det tydelig at det i Bibelen *forventes noe mer av dem som har møtt evangeliet enn andre når det gjelder å praktisere grensesprengende nestekjærlighet*, jfr. Matt. 5:43-48. I dagens verdenssituasjon med dens *skrikende urettferdige fordeling av skapningens goder*, må kirken fornye Kristi kall til praktisk nestekjærlighet, i Åndens kraft og ut fra Kristi forbilde. Den totale omsorg for alle mennesker i nød — for *hele mennesket* — er, slik den blir framstilt i Jesu undervisning, en del av livet i hans etterfølgelse. Og denne omsorg retter seg ikke bare mot enkeltpersoner, den skal også *inkludere underprivilegerte grupper og fattige nasjoner*. Derfor vil urettferdige økonomiske, sosiale og politiske strukturer og systemer aldri kunne stilles utenfor kirkens ansvarsområde. Men *Guds rike må ikke forveksles med en politisk eller sosial utopi*.

Sammenfattende vil vi få peke på at omsorgen for medmennesker i nød må *forankres i hele den kristne tro på den treenige Gud*. Den er en refleks av den omsorg Gud som *skaper* viser for alle han har skapt. Den er videre et uttrykk for *etterfølgelsen av Kristus*, som ga sitt liv forat vi skal følge ham i tjenende kjærlighet. Og den har

sin kilde og kraft i Den Hellige Ånd, som ble gitt oss i dåpen slik at vi ved den kan helliggjøres og bære frukt.

IV. Avslutning. Gudsriket i håpets tegn

Gudsrikets fullendelse er det kristne håpets innhold. «Og jeg så en ny himmel og en ny jord, for den første himmel og den første jord var borte, og havet fantes ikke mer. Og jeg så den hellige by, det nye Jerusalem, stige ned fra himmelen, fra Gud, gjort i stand og pyntet som en brud for sin brudgom. Fra tronen hørte jeg en høy røst som sa: «Se, Guds bolig er hos menneskene. Han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv skal være hos dem. Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte. For det som før var, er borte.» Han som sitter på tronen, sa da til meg: «Se, jeg gjør alle ting nye». (Apocal. 21:1-5a.)

Av dette ser vi at det kristne håp ikke nødvendigvis er noe *annet* enn menneskelige håp og forventninger, men det er noe *langt mer*. Det knyttes til at Guds bolig skal være hos menneskene og at døden skal beseires på en definitiv måte, det er basert på han som «gjør alle ting nye». Og ettersom *Gudsrikets fullendelse sprenger rammene for «denne eon» og vår nåværende tilværelse*, vil det kristne håp aldri kunne gå fullstendig opp i en politisk eller sosial utopi.

Den eskatologiske fullendelse av Guds rike har imidlertid sitt foreløpige sted i kirken, i samlingen om nådens midler. På denne bakgrunn er det mulig å tale om *kirken som et tegn og en forsmak på Guds rike*. Kirkens tegnfunksjon ligger både i dens *faktiske eksistens*, som fellesskap om nådemidlene, og i *dens vitnesbyrd og tjeneste overfor verden*. Derfor kan kirkens eksistens og dens tjeneste i dette henseende ikke skilles fra hverandre. Vi kan riktig nok ikke gi en prinsipiell definisjon av kirkens vesen på grunnlag av dens funksjoner. *Men likesom Jesus kom for å selve å tjene og ikke for å la seg tjene, hører tjenesten med til kirkens gudgitte oppdrag og følger til dens eksistens* (Matt. 20:25-28.)

Vi erkjenner at det er Gud — og *bare* han — som bringer Gudsrikets fullendelse og oppfyller vårt håp. Men sett i lys av kirkens tegnfunksjon kan en *rett* forståelse av det kristne håp aldri føre til *slapphet i tjenesten eller svermerisk verdensflukt*. Det burde tvert imot gi oss inspirasjon og kraft til vår tjeneste i diakoni og misjon. «For Kristi kjærlighet tvinger oss: Vi vet at en er død for alle, derfor er de alle døde. Og han døde for alle, for at de som lever, ikke len-

ger skal leve for seg selv, men for ham som døde og stod opp for dem . . . Så er vi da utsendinger for Kristus . . . (2. Kor. 5:14ff.) Og nettopp *misjonen*, forsoningens tjeneste (2. Kor. 5:18), er *kirkenes egentlige anliggende* i tiden fram mot fullendelsen, i hele verden, blant alle folk, raser og nasjoner.

I dokumentet «A Common Account of Hope» fra Faith and Orders møte i Bangalore 1978, slås det fast at «we hope that everything which threatens human dignity, including death itself, will ultimately be destroyed: ultimately, for in this world those threatening forces, though overcome, are yet not destroyed; our present hope is anchored in Gods actions in history and in eternal life of the age to come.» - Vi lever som kristne i *en vond tid*, i en motsetningsfylt verden som preges av urett, utbytting og ondskap. I nettopp denne verden er vi som kirke satt til å være lys og salt, til å tjene og til å vitne, til å forkynne Ordet og forvalte sakramentene. *I denne verden er misjon å dele vårt håp med andre.*